

Jaarboek Armoede en Ongelijkheid 2023

Kansen voor samenwerking

11 december 2023

Henk Van Hootegem, henk.vanhootegem@cntr.be

Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut, Prekären Lebensumständen und Sozialer Ausgrenzung

www.luttepauvrete.be
www.armoedebestrijding.be
www.armutsbekaempfung.be
www.combatpoverty.be

 @luttepauvrete

Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

- [Algemeen Verslag over de Armoede](#): eerste proces van overleg en dialoog
 - Belang van samenwerking tussen de overheden
 - Armoede in termen van mensenrechten
 - Participatie van mensen in armoede
- [Samenwerkingsakkoord ter bestendiging van het armoedebeleid tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten](#) (1998): oprichting van het Steunpunt
 - Interfederale instelling
 - Mensenrechtenbenadering
 - Organisatie van overleg met mensen in armoede en andere actoren
- Secretariaat van de [Interministeriële Conferentie Maatschappelijke Integratie, Wonen en Grootstedenbeleid](#)

Armoedebestrijding: een zaak van verschillende...

- Bevoegdheidsniveaus: internationaal, Europees, federaal, gewesten en gemeenschappen, lokaal
 - Beleidsdomeinen: onderwijs, wonen, werk, justitie, gezondheid, cultuur...
 - Processen en plannen: Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, nationaal Klimaat- en Energieplan, SDG-monitoring...
 - Actoren: politici, publieke diensten, wetenschappers, terreinorganisaties, mensen in armoede en hun verenigingen en netwerken ...
 - Bevolkingsgroepen
- divergenties, maar ook kansen voor samenwerking

Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut, Prekären Lebensumständen und Sozialer Ausgrenzung

www.luttepauvrete.be
www.armoedebestrijding.be
www.armutsbekaempfung.be
www.combatpoverty.be

 @luttepauvrete

Mensenrechtenkader

- Mensenrechtenteksten: 75 jaar Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, Internationale Verdragen, Europees Sociaal Handvest, art. 23 van de Belgische Grondwet
- Agenda 2030 met de 17 Sustainable Development Goals

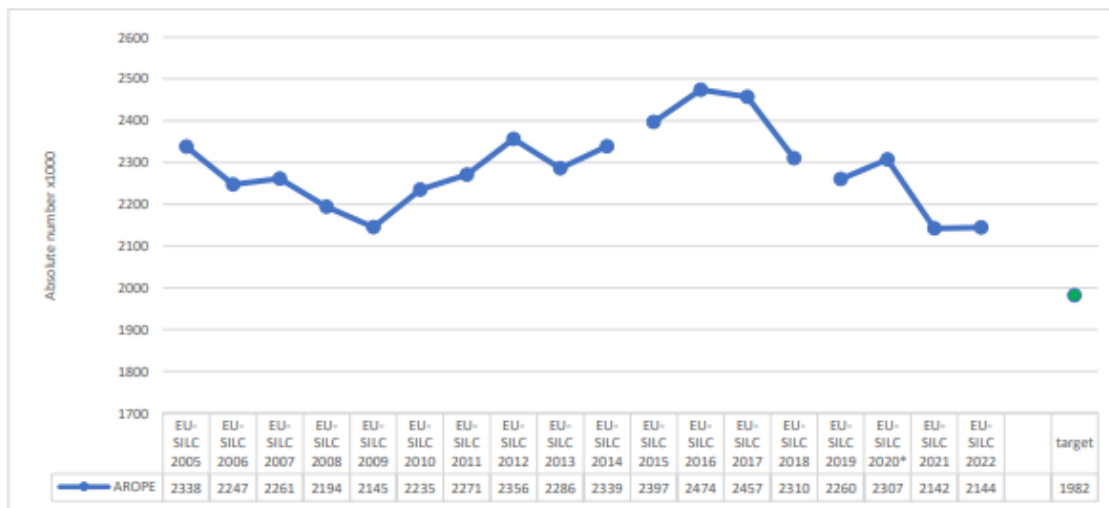
- Gezamenlijk advies '[Rechtvaardige transitie en mensenrechten](#)' van Steunpunt tot bestrijding van armoede, FIRM, Unia, Myria, Kinderrechtencommissariaat en Délégué général aux droits de l'enfant

Doelstelling

- Europese Pijler van Sociale Rechten met 20 principes: Belgische doelstelling van daling van 279.000 personen in armoede of sociale uitsluiting tegen 2030 (tov 2019)

Figure 1. AROPE, Belgium, EU-SILC 2005 – 2022 (absolute number x 1000)⁴

Source: EU-SILC, Eurostat ; Statbel.

Federal Public Service Sociale Security (2030). [The evolution of the social situation and sociale protection in Belgium. Part 1. EU-SILC 2022 results for Belgium.](#)

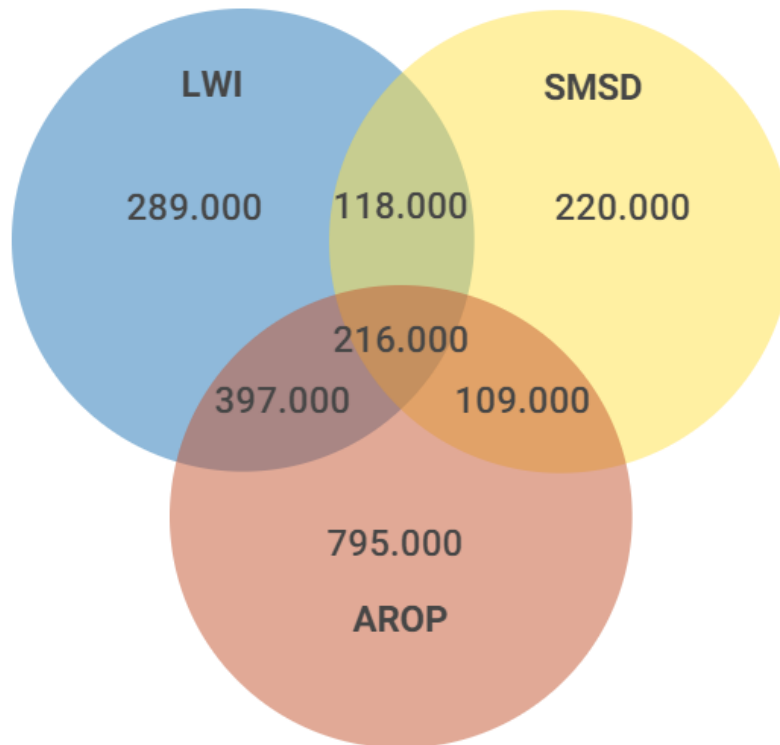
Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale
 Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
 Dienst zur Bekämpfung von Armut, Prekären Lebensumständen und Sozialer Ausgrenzung

www.luttepauvrete.be
www.armoedebestrijding.be
www.armutsbekaempfung.be
www.combatpoverty.be

 @luttepauvrete

Risico op armoede of sociale uitsluiting volgens sub-risico's (AROP, SMSD, LWI)

België - 2022

Legende

LWI: personen in een huishouden met lage werkintensiteit

SMSD: geconfronteerd met ernstige materiële en sociale deprivatie

AROP: monetair armoederisico

2022: "2.144.000 landgenoten of 18,7 % van de Belgische bevolking loopt risico op armoede of sociale uitsluiting (AROPE)"

Bron: [Statbel \(2023\)](#). Meer dan 2 miljoen Belgen lopen risico op armoede of sociale uitsluiting

Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut, Prekären Lebensumständen und Sozialer Ausgrenzung

www.luttepauvrete.be
www.armoedebestrijding.be
www.armutsbekaempfung.be
www.combatpoverty.be

@luttepauvrete

➤ Nood aan ambitieuze doelstellingen, cfr. SDG1 #No Poverty

...to leave no one behind

Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut, Prekären Lebensumständen und Sozialer Ausgrenzung

www.luttepauvrete.be
www.armoedebestrijding.be
www.armutsbekaempfung.be
www.combatpoverty.be

 @luttepauvrete

Structuren

- Interfederaal: Samenwerkingsakkoord ter bestendiging van het armoedebeleid
 - IMC 'Maatschappelijke integratie, Wonen en Grootstedenbeleid': Samenwerkingsakkoord inzake dak- en thuisloosheid, armoedemeting, non-take-up van rechten, ...
 - Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting: 2-jaarlijkse Verslagen op basis van dialoog met mensen in armoede en andere stakeholders

20 december 2023: [Tweejaarlijks Verslag 2022-2023 'De financiële dimensie van armoede'](#)

- Federaal:
 - Vierde Federaal Plan tegen armoede en ongelijkheid
 - Netwerk van federale aandachtsambtenaren
 - Ervaringsdeskundigen POD Maatschappelijke integratie
- Vlaanderen:
 - Armoededecreet
 - Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA)
 - Horizontaal en verticaal Permanent Armoede-overleg
 - Verenigingen waar armen het woord en het Netwerk tegen armoede
 - Opgeleide ervaringsdeskundigen
- Lokaal
 - Bovenlokale samenwerkingsverbanden
 - Regierol van lokale besturen
 - Lokaal sociaal beleid

Instrumenten

- Ex ante impactanalyse (armoedetoets): bij uitwerken van maatregelen nagaan van mogelijke impact in armoedesituaties. Beleid en administraties in dialoog met mensen in armoede en andere stakeholders
 - voeg opnieuw een lijst bij het VAPA, met te analyseren beleidsvoornemens
 - gebruik de analyses in de beleidsvoorbereiding en het parlementair debat

Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut, Prekären Lebensumständen und Sozialer Ausgrenzung

www.luttepauvrete.be
www.armoedebestrijding.be
www.armutsbekaempfung.be
www.combatpoverty.be

 @luttepauvrete

Financiering

- Fondsen: relanceplan, klimaatfondsen, ...
 - nood aan een sterke focus op preciaire groepen voor de aanpak van ongelijkheden
- Rechtvaardige bijdrage van elkeen
 - rechtvaardige fiscaliteit, bijdrage van extreme rijkdom, invoering van vermogenskadaster ([Tweejaarlijks Verslag 2020-2021 'Solidariteit en armoede'](#))
- Rechtvaardige besteding van publieke middelen
 - strijd tegen non-take-up, tegen mattheuseffecten

Indicaties en schattingen voor non-take-up van rechten:

- Leefloon: 45 % (TAKE)
- InkomensGarantie voor Ouderen (IGO): 50 % (TAKE)
- Verhoogde Tegemoetkoming (VT): 45 % op actieve leeftijd, 24 % voor 65+ (TAKE)
- Verwarmingstoelage: tussen 78 % en 94 % op actieve leeftijd, tussen 67 % en 88 % voor 65+ (TAKE)
- Vlaamse huurpremie: 46 % (Steunpunt wonen)
- Hello Belgium Railpass (maatregel tijdens COVID19): 30,9 % take-up bij 20 % armste huishoudens, 41 % bij 20 % rijkste huishoudens (Steunpunt tot bestrijding van armoede)

Ten uitgeleide

- Politieke keuzes tot inzet van de nodige budgetten en instrumenten, *to leave no one behind*
- Waardig inkomen, betaalbare en kwalitatieve woningen, kwalitatieve en duurzame jobs
- Het belang van ex ante en ex post impactanalyse
- Strijd tegen non-take-up van rechten (incl. automatische toekenning van rechten)
- Gebruik wat bestaat: structuren, instrumenten, samenwerkingsverbanden, rapporten...
- Samenwerking kost tijd en geld

Meer informatie:

- www.armoedebestrijding.be
- www.luttepauvrete.be
- www.combatpoverty.be
- www.armutsbekaempfung.be

- [Inschrijven Nieuwsflits](#)
via website
- Twitter: [@luttepauvrete](https://twitter.com/luttepauvrete)

The screenshot shows the website's header with a search bar and navigation links: Het Steunpunt, Thema's, Mensenrechten & armoede, Rechtspraak, Publicaties, Feiten & cijfers, Onderzoek, and Links. The main content area features a 'NIEUW' section with a list of recent news items, a 'Schrijf je in' button for a newsletter, and a 'Tweets' section showing a tweet from @luttepauvrete. The right sidebar contains a 'Welkom op onze website' section with a welcome message and a list of logos for partner organizations including the Flemish Government, DG HR, and the Brussels-Capital Region.

Service de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale
Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
Dienst zur Bekämpfung von Armut, Prekären Lebensumständen und Sozialer Ausgrenzung

www.luttepauvrete.be
www.armoedebestrijding.be
www.armutsbekaempfung.be
www.combatpoverty.be

[@luttepauvrete](https://twitter.com/luttepauvrete)